

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

Förslag till remissvar gällande betänkandet I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, SOU 2022:34

(Utbildningsdepartementets dnr U2022/02457)

Förslag till beslut

Utbildningsgruppen föreslås

godkänna föreliggande förslag till remissvar gällande betänkandet I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, SOU 2022:34,

översända remissvaret till Utbildningsdepartementet samt

förklara Utbildningsgruppens beslut omedelbart justerat

Sammanfattning av ärendet

I betänkandet lämnas en rad förslag och bedömningar som på olika sätt kan få påverkan i ett regionalt perspektiv. Utredningen har vid flera tillfällen inhämtat synpunkter från regionala nätverk inom GR och GRs uppfattning är att flera av GRs regionala uppdrag skulle underlättas om förslagen antas.

GR tillstyrker vissa av de förslag som berör yrkespaketet inom gymnasieskolan men lyfter samtidigt bland annat vikten av framtagande av koder för ansökan, antagning och uppföljning, vikten av att det tydliggörs och exemplifieras hur flera yrkespaket kan sammanfogas i en individuell studieplan i komvux samt svårigheten det redan idag är att få tag på relevanta apl-platser (och prao-platser) för elever med funktionsnedsättning.

GR tillstyrker förslaget om att samverkan mellan skola och arbetsliv i lokala programråd även ska omfatta yrkesutbildning som anordnas på introduktionsprogram och i gymnasiesärskolan. Detta har lyfts som ett tydligt behov av GRs medlemskommuner. Samtidigt lyfter GR behovet av en ökad samverkan med arbetslivet och med gymnasieskolans yrkesprogram när det kommer till yrkesutbildningar som anordnas på introduktionsprogrammen och i

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

gymnasiesärskolan. GR vill även flagga för att representanter från regionens gymnasiesärskolor uttrycker att det inte är helt ovanligt att gymnasiesärskolans frågor marginaliseras och får lite utrymme vid de tillfällen de har medverkat i gymnasieskolans lokala programråd.

GR ser det lovvärda i utredningens förslag om erbjudande av avslutande vägledningssamtal men trycker på vikten av kontinuerlig studie- och yrkesvägledningen samt vikten av tidigare insatser och ett långsiktigt arbete. GRs erfarenhet utifrån arbetet med medlemskommunerna kring fullföljda studier är att arbetet med elever som riskerar att inte slutföra sin gymnasieutbildning är en lång process, där risken är att elever successivt får en svagare skolanknytning om inte rätt insatser sätts in. Mot bakgrund av detta ser GR farhågor kring huruvida ett avslutande vägledningssamtal är rätt investerad insats sett till önskad effekt på individnivå – och för vilka individer.

GR tillstyrker utredningens förslag om ett förtydligande av åldersgränsen till komvux liksom bedömningen att Skolverket bör få uppdrag att ta fram stöd till huvudmän i tillämpningen av bestämmelsen som medger undantag för att yngre ska övergå till komvux. GR konstaterar att det kan finnas situationer där undantag från åldersgränsen kan vara gynnsamt för enskilda elever. GR tillstyrker även utredningens bedömning att elevernas rätt till stöd och elevhälsa i komvux behöver stärkas och delar exempelvis utredningens bedömning att det finns omfattande brister i likvärdigheten, då vissa kommuner erbjuder stöd och elevhälsa medan andra kommuner inte gör det.

GR ställer sig positiv till att en utredning ser över åldersgränsen för det kommunala aktivitetsansvaret, men vill samtidigt lyfta viss problematik som kommunrepresentanter i Göteborgsregionen har adresserat under många år. Å ena sidan önskar en del kommuner möjlighet att aktivt fortsätta jobba med målgruppen fastän de fyllt 20 år då de bedömer att fortsatt stöd och insatser är motiverat. Å andra sidan belyser andra kommuner att en ökad åldersgräns troligtvis skulle innebära ett behov av ökade resurser med åtföljande kostnadsökning.

GR tillstyrker även utredningens förslag om att bestämmelsen om studie- och yrkesvägledning i skollagen ska förtydligas. GRs erfarenhet är att ansvar och roller i arbetet med studie- och yrkesvägledning av många upplevs som otydliga, aktiviteter och insatser sker i hög grad utan en analys av elevgruppens behov och studie- och yrkesvägledningens roll i det systematiska kvalitetsarbetet saknas på många håll.

Utredningen gör bedömningen att förutsättningar för att bedriva distansundervisning som särskilt stöd i gymnasieskolan bör ses över i syfte att utöka möjligheten för elever att få tillgång till detta. GR instämmer kraftfullt i denna

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

bedömning. Även om möjligheten redan finns har ingen kommun som ansökt beviljats tillstånd. Detta gäller såväl grundskola som gymnasieskola.

Beslutsunderlag

[I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning - Regeringen.se](#)

Bedömning och förslag till remissvar

Göteborgsregionen (GR) yttrar sig härmed över betänkandet *I mål - vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning* och avlämnar följande remissvar. GR lämnar synpunkter på betänkandets förslag ur ett regionalt perspektiv och berör därför inte de förslag som i huvudsak berör kommunernas uppdrag som huvudmän inom kommunal vuxenutbildning och gymnasieskola.

Synpunkter på betänkandet har inhämtats från sakkunniga inom GR och tjänstemannanätverk med koppling till gymnasieskola. Remissvaret är behandlat av Utbildningsgruppen som är GR:s politiska styrgrupp på utbildningsområdet.

GR är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige vars uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom regionen. GR ska också stödja kommunerna med kompetenshöjande insatser, bevaka omvärlden och förmedla framtidsbilder. GR är en delregional aktör och verksamheten ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. De tretton medlemskommunerna är Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. GR:s avdelning Utbildning utgör en regional arena för skolhuvudmännen i delregionen. I samverkan med kommunerna, lärosäten och med andra kommunalförbund och regioner, genomför GR Utbildning bland annat olika fortbildningsinsatser inom utbildningsområdet med fokus på förbättrings- och utvecklingsområden från förskola till vuxenutbildning. En strategisk del av verksamheten är de nätverk av kommunrepresentanter såsom utbildningschefer och verksamhetschefer som samordnas inom GR gällande bland annat skolformsrelaterade områden. Som kommunalförbund är GR myndighetsutövande gällande bl.a. antagningen till gymnasieskolan.

Mer specifikt vill GR lämna följande synpunkter.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

Kap 5: Yrkespaket – en möjlig väg till arbete för vissa elever på introduktionsprogram

5.6.1 Yrkespaketets roll i gymnasieskolan behöver förtydligas

GR tillstyrker utredningens bedömning om att Skolverket bör få i uppdrag att i samråd med de nationella programråden tydliggöra hur nationella yrkespaket kan användas inom gymnasieskolas introduktionsprogram inklusive att klargöra skillnaden i ungdomars anställningsbarhet efter utbildningen enligt nationella yrkespaket respektive nationella yrkesprogram.

5.6.2 Framtagande och förvaltning av yrkespaketet

Skolverket har enligt instruktion ett ansvar att bedöma behovet av utveckling av läroplaner och andra styrdokument. Utredningens bedömning är att det inom ramen för detta arbete finns ett ansvar att hålla utbudet av nationella yrkespaket uppdaterat.

GR instämmer i utredningens bedömning och vill även lyfta att Skolverket bör ta fram relevanta och nationella koder för att elever ska kunna söka till och antas till yrkespaket (gäller både gymnasieskola och komvux). Koderna ska också användas till Skolverkets uppföljningsarbete och ska tas fram i god tid innan ett nytt yrkespaket implementeras. Enligt GR ska de kunna signalera om de riktar sig till IM eller till komvux och om de beskriver ett nationellt eller ett regionalt/lokalt paket.

5.6.3 Åtgärder för att öka kunskapen om yrkespaket

Utredningen bedömer att Skolverket bör ges i uppdrag att på nytt implementera möjligheten att erbjuda nationella yrkespaket inom gymnasieskolans introduktionsprogram i syfte att öka kunskapen bland huvudmän, rektorer, studie- och yrkesvägledare, elever och arbetsgivare. Utredningen bedömer även att detta uppdrag med fördel kan inrymmas i mer omfattande stöd vad gäller utformning och utveckling av introduktionsprogram.

GR tillstyrker utredningens bedömning och konstaterar att, i samband med nytt regelverk om planering och dimensionering, ska IM Programinriktat val och IM Yrkesintroduktion som är utformad för grupp ingå i samverkansavtal för att öka det sökbara och tillgängliga utbudet. Detta behöver Skolverket ta med i sin implementeringsinsats.

5.6.4 Definition av yrkespaketet på introduktionsprogram

Utredningen föreslår att det i enlighet med regeringens proposition 2021/22:159 om införande av en definition i skollagen av sammanhållna yrkesutbildningar i komvux ska införas en motsvarande reglering för introduktionsprogram. GR tillstyrker förslaget men vill även påpeka att det behöver tydliggöras och exemplifieras hur flera

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

yrkespaket kan sammanfogas i en individuell studieplan i komvux för att nå av branscherna definierad anställningsbarhet.

5.6.5 Ökad tydlighet kring dokumentation och bättre förutsättningar för uppföljning

GR tillstyrker utredningens bedömning om att Skolverket, för att synliggöra erhållna yrkeskompetenser efter genomgången yrkespaket, bör föreskriva hur elevers utbildning enligt de nationella yrkespaketen ska dokumenteras i den individuella studieplanen samt att föreskriften om utformningen av gymnasieintyg efter introduktionsprogram även ska ange slutförd utbildning enligt ett nationellt yrkespaket. GR anser att, för att underlätta uppföljningen av slutförd utbildning, behöver koderna för de nationella yrkespaketen vara nationellt fastställda av Skolverket. Eventuellt kan Skolverket använda sin möjlighet att öka uppgiftslämnarskyldigheten gentemot huvudmännen.

5.6.6 Yrkesutbildning på introduktionsprogram och i gymnasiesärskolan ska ingå i samverkan i lokala programråd

GR tillstyrker utredningens förslag om att gymnasieförordningens 1 kap. 8 § ska utvidgas så att samverkan mellan skola och arbetsliv i lokala programråd även ska omfatta yrkesutbildning som anordnas på introduktionsprogram och i gymnasiesärskolan. GR kan utifrån erfarenhet se behovet av en ökad samverkan med arbetslivet och med gymnasieskolans yrkesprogram när det kommer till yrkesutbildningar som anordnas på introduktionsprogrammen och i gymnasiesärskolan. I sammanhanget vill GR flagga för att representanter från regionens gymnasiesärskolor uttrycker att det inte är helt ovanligt att gymnasiesärskolans frågor marginaliseras och får lite utrymme vid de tillfällen de har medverkat i gymnasieskolans lokala programråd. Det blir därför viktigt att hitta former för allas medverkan. En stor utmaning som lyfts bland representanter från regionens gymnasiesärskolor handlar om att kunna tillgodose eleverna med apl-platser relevanta för respektive program. Här uttrycks ett behov av påverkansarbete för att ändra arbetsgivares attityd gentemot målgruppen samt ett forum för frågor av mer strategisk karaktär. I regionen har därför ett *Regionalt programråd för gymnasiesärskolan* utvecklats genom det ESF-finansierade projektet GR Samsär. I det regionala programrådet sitter i dagsläget representanter från regionens gymnasiesärskolor, arbetslivsrepresentanter, Arbetsförmedlingen och fackliga organisationer.

I sammanhanget vill GR lyfta att utredningen i kapitlet kring konsekvenser (s.377) pekar på att ungdomar med funktionsnedsättning som erbjuds möjligheten att läsa ett yrkespaket på ett introduktionsprogram kan få en kontakt med arbetslivet genom apl vilket antas kunna stärka förutsättningar för fortsatt anställning. I regionen finns en samverkan genom såväl det regionala programrådet för gymnasiesärskolan som genom nätverket för särskolan. Erfarenheter som lyfts här är svårigheten att över

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

huvud taget få tag på relevanta apl-platser (och prao-platser) som matchar utbildningens mål. Ytterligare lyfts att apl sällan leder till en anställning. Statistik och uppföljning känns därför viktigt men kanske också en problematisering kring svårigheten att få fram apl-platser. Enligt Göteborgs kommun är problemen även stora att få apl-platser för de elever som går IM yrkesintroduktion då även kommunala arbetsgivare prioriterar elever från nationella program och även från vux.

GR ser gärna att Skolverket vid utvecklingen av yrkespaket för komvux som särskild utbildning möjliggör progression även för den som avslutar gymnasiesärskolan.

Samverkan i lokala programråd var också ett uttryckligt behov som lyftes av medlemskommuner i Göteborgsregionen som medverkade i skolutvecklingsprojektet Yrk In – ett projekt som ägdes av SKR och drevs mellan 2017–2020. Här rörde det sig primärt om elever studerande på yrkesintroduktion och deras ökade möjligheter för anställningsbarhet. Vikten av att det lokala näringslivet och berörda branscher skulle få ökad kännedom om att det fanns elevmålgrupper på introduktionsprogrammen som framtida arbetskraft betonades – något som kan beses som ytterligare ett incitament till att GR tillstyrker det här förslaget.

5.6.7 Ytterligare reglering av introduktionsprogrammen bör utredas

GR instämmer i utredningens bedömning att behovet av ytterligare reglering av introduktionsprogrammen bör utredas i syfte att skapa en tydligare struktur för utbildningarna samt att översynen bör omfatta frågor om tydligare renodling av de enskilda introduktionsprogrammets syften, införande av en nationell standard för möjliga mål för utbildningen på introduktionsprogram samt förenkling av regleringen av de dokument som utfärdas efter utbildning.

Kap 6: Underlätta övergångar mellan gymnasieskola och komvux

6.6.1 Skyldighet att erbjuda avslutande vägledningssamtal

Utredningen föreslår att ett avslutande vägledningssamtal ska erbjudas elever som

- avser att avsluta sin gymnasieutbildning i förtid
- riskerar att slutföra sin gymnasieutbildning utan att nå en examen eller behörighet till ett nationellt program
- avslutar gymnasiesärskolan

Elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid ett sådant samtal. Det ska av gymnasieförordningen framgå vilken information eleven ska få vid ett avslutande vägledningssamtal.

GR ser det lovvärda i utredningens förslag och vill i sammanhanget trycka på vikten av den kontinuerliga och långsiktiga studie- och yrkesvägledningen samt vikten av tidigare insatser. I Göteborgsregionen vittnar flertalet studie- och yrkesvägledare om

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

att de ofta kommer in först när eleverna går i årskurs åtta. I några av kommunerna har studie- och yrkesvägledarna först på senare tid börjat arbeta med eleverna från årskurs fem men detta är relativt ovanligt. Med tanke på den brist på studie- och yrkesvägledare som även utredningen vittnar om ser GR risker i att de tidigare insatserna påverkas av införandet av de obligatoriska avslutande vägledningssamtalen. GR ställer sig också frågande till dess effekter och trycker i stället på vikten av det långsiktiga arbetet.

Fallstudier från Plug In-projektet, som pågick mellan 2012–2018 och drevs av SKR, visade att elever som riskerar att inte slutföra sin gymnasieutbildning är att betrakta som en lång process, där elever successivt får en svagare skolanknytning. Med detta i beaktande kan det finnas farhågor kring huruvida ett avslutande vägledningssamtal är rätt investerad insats sett till önskad effekt på individnivå – och för vilka individer. Målgruppen som riskerar att inte nå en examen utgör på intet sätt en homogen målgrupp. Däremot lyfter många kommuner behov av en stärkt reglerad samverkan mellan dem som jobbar operativt med det kommunala aktivitetsansvaret och gymnasieskolan – och detta för att bättre få till stånd en tidig och relationell kontakt med berörda elever och en sömlös övergång när ett studieavbrott eller erhållandet av ett studiebevis är närstående.

GR vill i sammanhanget påminna om att enligt ny lagstiftning blir kommunerna skyldiga att erbjuda inledande kartläggning för individer som funderar på att studera, validera eller göra en prövning i komvux. Finns det risk att kommunernas resurser inte räcker till för båda?

6.6.2 Översyn av läroplaner och stöd till huvudmän gällande samverkan

GR instämmer i utredningens bedömning att Skolverket bör se över skrivningarna i läroplanerna gällande samverkan mellan gymnasie- och gymnasiesärskolan och komvux i samband med nästkommande revidering samt att Skolverket även bör se över hur huvudmännen kan ges stöd i arbetet med att underlätta övergången till komvux för elever som inte når målen med sin gymnasieutbildning.

GR vill lyfta vikten av arbetet med att göra övergången mellan gymnasieskolan och komvux sömlös. Möjligheten att fullfölja sin gymnasieutbildning i komvux behöver synliggöras för eleverna och de behöver uppmuntras och motiveras till vidare studier. I nuläget saknas en i skolförfattningarna närmare reglerad samverkan mellan gymnasieskolan och komvux, vilket innebär att arbetet med att underlätta övergångar kan vara olika utvecklat beroende på huvudmännens skilda förutsättningar. Under läroplanens avsnitt om övergripande mål och riktlinjer anges att gymnasieskolan ska nära samverka med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt, dock nämns inte komvux.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

6.6.3 Förtydligande av åldersgräns till komvux

GR tillstyrker utredningens förslag om att bestämmelsen om undantag från behörighetskraven, som möjliggör att yngre elever tas emot i komvux, ska justeras samt föras upp från förordning till lag. GR menar att det kan finnas situationer där undantag från åldersgränsen kan vara gynnsamma för enskilda elever. GR delar även utredningens uppfattning om att tolkningen av nuvarande undantagsbestämmelse i förordningen varierar mellan olika kommuner. Detta får till följd att tillämpningen kan se väldigt olika ut. En del är generösa till att medge undantag, medan andra förhåller sig restriktiva till att låta yngre elever göra en övergång. Vidare råder det en oenighet om undantagsbestämmelsen medger en flexibilitet vid tillämpningen. Att möjligheten till undantag tolkas olika utgör goda skäl till att föra upp bestämmelsen i lag, både för likvärdighetens skull och för att stärka individens rättssäkerhet.

GR instämmer i utredningens bedömning att Skolverket bör få ett uppdrag att ta fram stöd till huvudmän i tillämpningen av bestämmelsen som medger undantag för att yngre ska övergå till komvux. Det är främst skrivningen ”om det med hänsyn till den sökandes personliga förhållanden finns särskilda skäl” och främst begreppet personliga förhållanden som medför att variationen i hur bestämmelsen tillämpas är så stor. GR upplever inte att begreppet är vanligt förekommande i skolförfattningarna och förarbetsuttalandena är inte tillräckligt utförliga för att ge vägledning. Någon information eller stödmaterial som tydliggör hur bestämmelsen ska tolkas och hur den ska tillämpas finns inte.

6.6.4 Stärkt stöd i komvux

GR instämmer i utredningens bedömning att elevernas rätt till stöd och elevhälsa i komvux behöver stärkas samt att en statlig utredning bör se över det samlade behovet av stöd och elevhälsa inom komvux. GR instämmer även i utredningens bedömning att Skolverket bör se över relevanta befintliga kompetensutvecklingsinsatser och stödmaterial för att i dessa utveckla hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet kan stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Översynen bör i relevanta delar göras i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten.

GR vill i sammanhanget lyfta följande. Alla elever ska få förutsättningar att nå målen med sin utbildning men rätten till stöd minskar i takt med att elever blir äldre och byter skolform. Vad gäller utbudet av stöd i komvux är detta än mer begränsat än inom andra skolformer. Det finns inte någon lagstadgad rätt till särskilt stöd inom komvux, men eleverna har rätt till extra anpassningar. Komvux har även ett krav att anpassa utbildningen efter den enskilde elevens behov och förutsättningar, vilket uttrycks både i skollagen och läroplanen. Skollagen medger möjlighet till elevhälsa inom komvux, men det är upp till varje huvudman om detta ska erbjudas eleverna

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

eller inte. GR anser att det blir problematiskt med stora variationer gällande vilket specialpedagogiskt stöd och kompetens som finns att tillgå från en utbildningsanordnare till en annan. Att inrätta ett lärcentrum är frivilligt och kommunerna beslutar hur just deras lärcentrum ser ut, vilket innebär att resurser och förutsättningar ser olika ut vad gäller studielokaler, teknisk utrustning, handledning, studievägledning och biblioteksresurser. Även här blir det problematiskt att vuxna elever ges olika förutsättning.

Det ökade behovet av stöd bland elever i komvux är välkänt genom tidigare rapporter och utredningar. GR delar utredningens bedömning om att det finns omfattande brister i likvärdigheten, då vissa kommuner erbjuder stöd och elevhälsa medan andra kommuner inte gör det. Inom GR nämner flera kommuner elevhälsan som ett viktigt stöd, och framför allt är det kuratorsrollen som lyfts. GR vill därmed lyfta behovet av att skapa ett mer likvärdigt stöd för elever i komvux. Viktigt är dock att anpassa regelverket till komvux målgrupp där eleverna är vuxna och förväntas ta ett större eget ansvar.

6.6.5 Behovet av utredning av åldersgränsen för det kommunala aktivitetsansvaret

GR ser positivt på utredningens bedömning att en statlig utredning bör se över åldersgränsen för det kommunala aktivitetsansvaret samt att översynen med fördel kan inrymmas i en utredning om stärkt stöd i komvux.

GR vill samtidigt betona en viss problematik som berörda nätverk och personal i Göteborgsregionen har adresserat under många år. Å ena sidan önskar en del kommuner att aktivt fortsätta jobba med målgruppen fastän de fyllt 20 år och detta för att de bedömer att fortsätta stödstrukturer, insatser och uppföljning är motiverat sett till målgruppens behov. Å andra sidan belyser andra kommuner att en potentiellt ökad åldersgräns troligtvis skulle innebära ett behov av en ökad resurstillsättning för uppdraget. Vilka ekonomiska möjligheter skulle kommunerna på egen hand ha att i så fall bygga upp en adekvat och långsiktig finansiering? Kommunernas storlek, geografiska läge, ekonomi och tillgången till vuxenutbildning och egen gymnasieskola är några bland många parametrar som innebär att kommunerna har olika förutsättningar – är olika rustade – för en sådan presumtiv lagändring på sikt. I komvux har kommunerna endast skyldighet att erbjuda grundläggande vuxenutbildning och sfi samt behörighetsgivande kurser. Någon rätt till t.ex. yrkesutbildning på gymnasial nivå finns inte. Om gränsen för det kommunala aktivitetsansvaret höjs kan det vara svårt att erbjuda komvuxutbildning som ett alternativ utan att rätten utökas. Om åldersgränsen ska sänkas betyder det att det blir lättare för kommunerna att sälla bort alla dem som har slutfört gymnasieskolan.

Kap 7: Andra åtgärder - bättre förutsättningar inför gymnasievalet och större flexibilitet i vissa stödåtgärder

7.3.1 Bestämmelsen om studie- och yrkesvägledning ska förtydligas

Utredningen föreslår att bestämmelserna i skollagen om tillgång till vägledning ska tydliggöras. Det ska framgå att elever ska ha tillgång studie- och yrkesvägledning, att arbetet med studie- och yrkesvägledning ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå samt ske i samverkan med lärare och övrig personal. Det ska även tydliggöras att studie- och yrkesvägledningen ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. GR tillstyrker utredningens förslag mot följande bakgrund.

GR har under en längre tid tillsammans med de 13 medlemskommunerna arbetat med utvecklingsprojekt med fokus på studie- och yrkesvägledning i såväl snäv som vid bemärkelse. Exempel på detta är det ESF-finansierade projektet GR Samsyv. GR har också på uppdrag av flera av kommunerna genomfört nulägesanalyser med fokus på att undersöka utmaningar och framgångsfaktorer som ett led i att utveckla arbetet framåt. I hög grad visar erfarenheter från dessa projekt och nulägesanalyser på samma resultat som presenteras i utredningens kapitel 7 samt i utredningen *Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4)*. Ansvar och roller i arbetet med studie- och yrkesvägledning upplevs av många som otydliga, aktiviteter och insatser sker i hög grad utan en analys av elevgruppens behov och studie- och yrkesvägledningens roll i det systematiska kvalitetsarbetet saknas på många håll. Detta är utmaningar som går att skönja från grundskolan hela vägen upp till vuxenutbildningen.

I sammanhanget vill GR också lyfta studie- och yrkesvägledningens näst intill obefintliga roll inom lärarutbildningen vilket eventuellt är en bidragande faktor till otydligheten vad gäller ansvar och roller. Detta kan vara en bidragande faktor till att många lärare inte har med sig verktygen för hur studie- och yrkesvägledning kan integreras i ordinarie undervisning och inte som ett spår vid sidan av.

Med anledning av det nya regelverket gällande att huvudmännen ska planera och dimensionera sitt utbud även efter arbetsmarknadens behov behöver studie- och yrkesvägledningen få ett tydligt uppdrag att bidra med kunskapsunderlag för välunderbyggda val och att också förse eleverna med information om etableringsgrad efter olika utbildningar. Här kan GR som organisation medverka till denna implementering.

Utredningen gör följande bedömning, vilken GR upplever som högst relevant. Skolverket bör se över hur huvudmän och rektorer kan ges stöd i att kartlägga elevers behov och göra en nulägesanalys av hur arbetet av studie- och yrkesvägledning ska bedrivas samt hur studie- och yrkesvägledning kan inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Flera kommuner i regionen har svårt att hitta en modell för hur

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Marie Egerstad, Margaretha Allen, Emma Theiland Nilsson, John Nelander

Datum: 2022-10-20, Diarienummer: 2022-00266

elevers behov av studie- och yrkesvägledning ska analyseras och även vad gäller hur arbetet sedan ska följas upp.

7.3.3 Förlängd undervisning ska beslutas inom ett åtgärdsprogram

GR konstaterar att utredningen gör bedömningen att ersättning som eventuellt ska utgå för elever som beviljas förlängd undervisning bör utredas vidare. GR vill påtala att frågor som rör interkommunal ersättning bäst löses mellan kommuner. I GR finns en överenskommelse om att kommunala huvudmän inte kan få ersättning för förlängning av undervisning i form av interkommunal ersättning. Kommunerna har enats om att ersättning utgår till huvudmannen för tre års studier. Om en elev behöver en förlängning är det den huvudmannen som får stå för kostnaderna.

7.3.4 Förutsättningar för att bedriva distansundervisning

GR instämmer kraftfullt i utredningens bedömning att förutsättningar för att bedriva distansundervisning som särskilt stöd i gymnasieskolan bör ses över i syfte att utöka möjligheten för elever att få tillgång till detta. Även om möjligheten redan finns har ingen kommun som ansökt beviljats tillstånd. Detta gäller såväl grundskola som gymnasieskola.

7.3.5 Möjligheter att få undervisning i komvux som gymnasieelev

Utredningen gör bedömningen att Skolverket bör tydliggöra vilka möjligheter det finns för gymnasieskolor att samverka med komvux för att organisera s.k. samläsning för gymnasieelever som behöver läsa om en kurs, som ingår i elevens individuella studieplan. GR har sett ett flertal exempel på hur medlemskommunerna organiserar liknande aktiviteter och menar därför att Skolverket inte behöver tydliggöra vilka möjligheter som finns. Snarare lyfta fram fler exempel på hur kommunerna agerar i frågan, då det är en kommunal angelägenhet att organisera sin verksamhet.

/Fredrik Zeybrandt
Utbildningschef

Skickas till

Utbildningsdepartementet